

de alb *șumețe* (Cihac, I 270, Pușcariu, *Etym Worterb.* 1691), sau de *rubedenie* (Țiktin, *Dicț rom -germ*), sau de *prăpădenie* (Șăineanu, *Dicț univ*), în sfârșit de *șumedenie* (Pușcariu, *Conv. lit* 1901, XXXV, 821 și Pascu, *Suf rom.*, 243)

Cred că trebuie să plecăm dela sinonimul lui *sumedenie sudum*, *sodóm*. De fapt Barcianu (*Dicț rom -germ*) trimite pentru *sudum* la *sumedenie*, ceea ce arată că a simțit înrudirea dintre cele două cuvinte, iar Șăineanu (*Dicț univ*) traduce pe *sudum* cu *sumedenie*.

Din *sudum* s'a putut forma *sudumenie, întocmai cum din *prăpăd* avem *prăpădenie*. *Sudumenie s'a metatezat în *sumudenie, devenit *sumedenie* după *prăpădenie*, *rubedenie*.

Sudum și *sodom* „mulțime mare (mai cu seamă) de oameni” vin din sl *Sodomŭ* = *Sodoma*. Cu înțelesul românesc, *sodom*, se găsește și în rusă (v Țiktin, s v *sodom*)

Desvoltarea semantică a putut să se facă în limba română independent de cea rusă

Formele *șumeténie* și *sudénie* sânt ușor de explicat prin analogia lui *rubedénie* = *nemoténie* și *rubedénie* = *rudénie*. *Fumedenie* e o etimologie populară pentru *sumedenie*

E PETROVICI

V

Aratrum

Se știe că acest cuvânt s'a păstrat în dialectul aromân sub forma *aratu*. În celelalte dialecte ale limbei noastre, până acum, nu s'a putut atesta. Și totuși se pare că s'a păstrat în dialectul daco-român, nu cu înțelesul propriu „plug”, ci desemnând o parte a războiului de țesut, și anume a vatalelor. La Rucăr, bățul, arțarul sau brâglarul vatalelor se numește *jug*¹⁾. De capetele jugului atârnă cele

¹⁾ Atestat și de Pamfile, *Industria casnică*, p 273, fără să indice regiunea din care l-a cules. Damé nu-l înregistrează.

două brațe s brațare, bățeli, fălcele, fofeze, lopățele, mâini, mănuși sau speteze, iar la capetele de din jos ale acestora sânt fixate vatalele ¹⁾ La Rucăr, brațele vatalelor se numesc *arate* Singularul acestui cuvânt nu l-am auzit, dar întrebând pe țesetoare cum i zice numai la un braț de acesta, după puțină ezitare, mi-a răspuns arată De aici se vede că singularul nu e uzitat

Între bățul vatalelor și jug este oarecare asemănare Putem foarte bine să spunem că bățul seamănă cu cerbicea jugului Dar între brațele vatalelor și plug nu prea vedem vre-o asemănare, cel puțin cu plugul modern Cu toate acestea ținând seama de aceea că partea de care atârână aratele se numește jug și că de multe ori nu se poate ușor preciza cum de un cuvânt a luat alte accepțiuni, nu e exclus să se fi salvat cuvântul latin aratrum, alături de jugum, într'un colț de țară Ce privește forma feminină a singularului, câtă vreme ne-am fi așteptat la un singular *arat, avem cazuri destul de dese, când singularul — mai ales dacă se întrebunțează rar — se reface din plural S'a zis deci pentru un braț arată, pluralul fiind feminin

CONSTANTIN LACEA

---

¹⁾ Cf Damé Încercare de terminologie poporană română București, 1898